

26. 1. 2026

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Souhrn významných událostí ze světa práva

Ministr spravedlnosti jednal s advokátní komorou o spolupráci | Ombudsman a vládní zmocněnkyně spojí síly v lidskoprávních otázkách | NKÚ: Přesun vymáhání dluhů na celní správu ušetřil miliony, ale pokut nepřibylo | Ombudsman kritizuje novelu stavebního zákona, ohrožuje prý veřejné zájmy | Projekt „Máš na to“ nabízí samoživitelům bezplatnou právní pomoc | Prezident: Zadržení čínského špiona potvrzuje smysl nového zákona | Koalice plánuje zrušit televizní a rozhlasové poplatky od roku 2027 | Ústavní soud: Obce musí hájit samosprávu jen zvláštní stížnostmi

Koalice plánuje zrušit televizní a rozhlasové poplatky od roku 2027

Vládní koalice ANO, SPD a Motoristů se shodla na zrušení koncesionářských poplatků za Českou televizi a Český rozhlas. Premiér Andrej Babiš uvedl, že se zrušením poplatků počítá programové prohlášení vlády a změna financování veřejnoprávních médií by měla platit od roku 2027 – Česko by se tak stalo 18. zemí EU, kde jsou média placena ze státního rozpočtu. Opozice tento krok kritizuje a obává se ohrožení nezávislosti ČT a ČRo, které by nově závisely na přídělech z rozpočtu. Prezident Petr Pavel připomněl, že rozhodnutí o poplatcích je v kompetenci vlády, ale zdůraznil nutnost jasně říci, jak budou veřejnoprávní média do budoucna financována a jak bude zajištěna jejich maximální možná nezávislost.

Prezident: Zadržení čínského špiona potvrzuje smysl nového zákona

Petr Pavel prohlásil, že nedávné zadržení osoby podezřelé ze špionáže pro Čínu dokazuje opodstatněnost trestného činu neoprávněné činnosti pro cizí moc, který byl zaveden do trestního zákoníku v loňském roce. Prezident během návštěvy Olomouckého kraje uvedl, že hrozby cizího špionáže nelze podceňovat a případ potvrzuje, že nová právní úprava má smysl. Policie zadržela čínského občana podezřelého ze spolupráce s čínskou zpravodajskou službou a vůbec poprvé jej obvinila právě z tohoto nového trestného činu. Paradoxní je, že současná vláda ANO-SPD-Motoristé ve svém programu naopak slibuje tento paragraf zrušit kvůli obavám z vágnosti – premiér Babiš označil odhalení špiona za vážné, ale potvrdil, že koalice zatím zrušení trestného činu práce pro cizí moc oficiálně nepřehodnotila.

Ministr spravedlnosti jednal s advokátní komorou o spolupráci

Nový ministr spravedlnosti Jeroným Tejc (ANO) si 16. ledna vybral Českou advokátní komoru pro svou první oficiální návštěvu ve funkci. Na setkání s předsedkyní ČAK Monikou Novotnou a dalšími představiteli Komory diskutovali o společných prioritách – například jak posílit dostupnost bezplatné právní pomoci v odlehlejších regionech (mj. projektem „Advokáti do obcí“) a urychlit připravované novelizace klíčových procesních předpisů (občanského soudního řádu a trestního řádu). Ministr přislíbil zapojit zástupce advokacie do pracovních skupin k těmto reformám. Obě strany se shodly i na podpoře digitalizace justice a řešily další odborná témata (lobbying a transparentnost, implementace pravidel proti praní špinavých peněz či rizika novely katastrálního zákona). Schůzka potvrdila zájem ministerstva a Komory úzce spolupracovat při přípravě legislativních změn.

Ombudsman a vládní zmocněnkyně spojí síly v lidskoprávních otázkách

Veřejný ochránce práv Stanislav Křeček se 19. ledna setkal s novou zmocněnkyní vlády pro lidská

práva Tatánou Malou, aby projednali budoucí spolupráci. Schůzka se konala symbolicky v době, kdy Malá nastupuje do funkce a ombudsmanovi se chýlí ke konci mandát. Oba se shodli, že je potřeba otevřeně diskutovat o ochraně lidských práv, fungování veřejné správy a koordinaci při prosazování systémových změn. Křeček zdůraznil nezávislé postavení instituce ombudsmana a její úkol chránit jednotlivce před pochybeními úřadů, zatímco Malá ocenila, že ombudsmanovy poznatky může vláda proměňovat v legislativní a politická opatření. Dohodli se také na spolupráci při naplňování mezinárodních lidskoprávních doporučení a společných odborných akcích v oblasti lidských práv.

NKÚ: Přesun vymáhání dluhů na celní správu ušetřil miliony, ale pokut nepřibýlo

Nejvyšší kontrolní úřad prověřil efekt reformy, při níž od roku 2024 převzala vymáhání justičních pohledávek (soudních poplatků, pokut či peněžitých trestů) Celní správa místo soudů. Z kontroly vyplynulo, že celníci vybírají tyto dluhy efektivněji a levněji – v roce 2024 vydali na platy pracovníků vymáhání asi 94 milionů Kč, zatímco soudy předtím vynakládaly v průměru 139 milionů ročně. Navzdory očekávání vlády ale změna nevedla k častějšímu ukládání peněžitých trestů namísto krátkých trestů vězení; soudy jich loni uložily dokonce o necelých pět set méně než v roce 2023. NKÚ rovněž upozornil, že Ministerstvo spravedlnosti dostatečně nekontrolovalo postup soudů při správě poplatků a vymáhání pohledávek, jak mu ukládá zákon.

Experti varují před vlnou falešných e-shopů

Bezpečnostní firmy upozornily na desítky podvodných českých e-shopů, které se objevily po Vánocích a lákají zákazníky na údajně výrazné slevy. Tyto falešné obchody – nabízející například stylové oblečení a doplňky – po zaplacení zboží nic nedodají a jsou součástí koordinované kampaně s mnoha podobně vypadajícími weby. Podvodníci dokážou obsah stránek průběžně přizpůsobovat aktuální sezóně: před svátky lákali na „Black Friday“ akce a vánoční výprodeje, nyní přešli na novoroční slevy a brzy zřejmě využijí téma Valentýna. K tvorbě textů a obrázků využívají generativní AI, stránky působí důvěryhodně a jsou masivně propagovány sponzorovanými příspěvky na sociálních sítích. Podvodné weby obvykle neuvádějí řádné kontaktní údaje (jen obecný e-mail) a zákaznickou podporu simuluje chatbot – i zkušený uživatel tak může být snadno oklamán. Pokud jsou některé stránky zablokovány, podvodníci díky automatizované infrastruktuře rychle spustí nové varianty.

Ombudsman kritizuje novelu stavebního zákona, ohrožuje prý veřejné zájmy

Stanislav Křeček varuje před poslaneckým návrhem novely stavebního zákona, který je ve Sněmovně projednáván zrychleně a bez řádného připomínkového řízení. Podle ombudsmana návrh nedostatečně chrání veřejné zájmy – ochranu zdraví, životního prostředí či památek – a oslabuje práva občanů a dalších účastníků stavebních řízení. Novela například umožní povolovat stavby i tam, kde by to dříve nebylo přípustné (třeba instalaci fotovoltaických panelů v památkových zónách nebo obchodní centrum v rozporu s územním plánem) a zavádí tzv. „superúřady“ rozhodující najednou o stavbě i o ochraně dotčených zájmů. Také ruší některé ochranné lhůty a zmírňuje boj proti černým stavbám. Ombudsman považuje za nepřijatelné, že tak zásadní změny jsou připravovány narychlo, a obrátil se se svými připomínkami na příslušné sněmovní výbory. Poslance žádá, aby jeho výhrady při projednávání zvažili – novela má být účinná už od července 2026.

Ústavní soud: Obce musí hájit samosprávu jen zvláštní stížností

Plénium Ústavního soudu vydalo sjednocující stanovisko, podle něžž mohou obce a kraje bránit své ústavně zaručené právo na samosprávu pouze prostřednictvím tzv. komunální ústavní stížnosti schválené zastupitelstvem. Města či kraje tedy nemohou namítat porušení práva na samosprávu v běžné ústavní stížnosti, neboť toto právo nepatří mezi základní práva a svobody (územní samosprávné celky nevystupují jako nositelé základních práv). Stanovisko reaguje na případ

statutárního města Zlína, který podal ústavní stížnost proti zásahu do svého územního plánu bez usnesení zastupitelstva a navrhoval, aby ji soud případně posoudil jako „obecnou“ stížnost. Nové rozhodnutí ale takový postup vyloučilo – ÚS potvrdil, že komunální stížnost vyžaduje souhlas zastupitelstva a musí být podána do dvou měsíců od napadeného zásahu, jinak bude odmítnuta. Tři ústavní soudci (Zdeněk Kühn, Pavel Šámal a Daniela Zemanová) vyslovili k tomuto stanovisku odlišný názor, v němž varují před přepjatým formalismem, nicméně většinové rozhodnutí je závazné pro všechny senáty ÚS.

Poslanci mohou náhrady nově využít i na sociální sítě a umělou inteligenci

Poslanecká sněmovna rozšiřuje možnosti využití tzv. odborných náhrad (tzv. expertného). Na základě rozhodnutí rozpočtového výboru ze 21. ledna mohou poslanci hradit ze svého ročního příspěvku na odborné a administrativní práce nově také výdaje na správu a provoz svých účtů na sociálních sítích či na využívání nástrojů umělé inteligence. Pro každého poslance činí tento fond na rok 2026 až 319 296 Kč a podle zákona musí být vynaložené částky řádně vyúčtovány. Podle kancléře Sněmovny Martina Plíška změna reaguje na technologický pokrok i podněty poslanecké komise a jasněji vymezuje, jaké činnosti lze z náhrad platit. Pro zajímavost – základní plat poslance je nyní 115 000 Kč a vláda zároveň navrhla zmrazit platy vrcholných politiků na této úrovni až do konce roku 2030 (tento návrh čeká na projednání).

Kyberkriminalita tvoří už přes 12 % všech trestných činů

Podle výroční statistiky Policie ČR činila loni počítačová kriminalita 12,4 % z celkové trestné činnosti v zemi. Policie v roce 2025 zaznamenala 21 137 internetových trestných činů, což je o 14 % více než v předchozím roce, a podíl kyberzločinů se už třetí rok po sobě drží nad desetinou všech nahlášených případů. Nejčastější jsou stále podvody při on-line prodeji a nákupu zboží, velkou část ale tvoří i stále sofistikovanější investiční podvody a útoky využívající phishing (sociální inženýrství). Objasněnost kybernetických deliktů zůstává nízká, kolem 15 %, a závisí na včasném odhalení – pokud se podaří podvod odhalit brzy, dokáže policie zablokovat ukradené peníze, pozdější nahlášení však šanci výrazně snižuje. Policejní prezident Martin Vondrášek upozornil na mezinárodní rozměr této kriminality a připomněl úspěšné zásahy z konce loňského roku proti podvodným call centřům na Ukrajině, jejichž pachatelé vylákali z obětí vysoké částky; policie také loni zajistila kyberpodvodníkům virtuální aktiva (zejména kryptoměny) v hodnotě 1,3 miliardy Kč.

Projekt „Máš na to“ nabízí samoživitelům bezplatnou právní pomoc

Osamělí rodiče, kteří se potýkají s úpravou péče o děti nebo výživného, mohou nově využít bezplatné právní poradenství v rámci projektu Máš na to. Ten představila 21. ledna první dáma Eva Pavlová spolu s organizacemi Fandi mámám a Vindica, jež projekt organizují. Do iniciativy se zapojila síť 31 advokátů a advokátek z celé republiky specializovaných na rodinné právo, kteří budou poskytovat konzultace potřebným rodičům zdarma – zaměří se například na nastavení svěření dětí do péče nebo určování alimentů. Právníci také objasní změny, které od ledna přinesla tzv. rozvodová novela občanského zákoníku (například nové pojetí forem péče o dítě či snížení soudního poplatku u nesporného rozvodu). Zájemci o tuto pomoc se mohou obrátit na vybrané neziskové organizace, které jim vystaví potvrzení o nároku na bezplatnou právní službu, a následně si dohodnou konzultaci s přiděleným advokátem (osobně či online, pokud v jejich kraji zatím není dobrovolník dostupný).

Soud EU: Polsko musí zaplatit pokutu za důl Turów i přes smír s ČR

Soudní dvůr EU rozhodl, že pokuta, kterou dříve uložil Polsku za neuposlechnutí předběžného opatření v kauze dolu Turów, nadále platí a nemůže být zpětně zrušena. Polsko namítalo, že jeho smírná dohoda s Českou republikou z února 2022 – kdy obě země urovnaly spor ohledně rozšíření

hnědouhelného dolu Turów poblíž česko-polských hranic - by měla zpětně zbavit Polsko povinnosti zaplatit dříve uložené penále ve výši 500 000 eur denně. Soud EU však 22. ledna rozhodl, že taková dohoda nemůže zneplatnit sankci uloženou za porušení unijního práva. Potvrdil, že uložené denní penále lze případně zrušit jen do budoucna, nikoli se zpětnou účinností; Polsko proto muselo uhradit částku, která do dne uzavření dohody nabyla splatnosti (zhruba 68,5 milionu eur, jež Evropská komise jednostranně strhla z polských dotací). Rozhodnutí Soudního dvora definitivně zamítlo polské odvolání proti předchozímu rozsudku Tribunálu a potvrdilo, že penále slouží jako preventivní nástroj k vynucení dodržování předpisů v zájmu právního státu.

Prezident Pavel naznačil možnost obhajoby mandátu v roce 2030

Petr Pavel během debaty s občany 22. ledna v Hranicích na Přerovsku poprvé veřejně připustil, že by za čtyři roky mohl znovu kandidovat na funkci prezidenta republiky. Na přímý dotaz z publika odpověděl, že svou případnou druhou kandidaturu „nevylučuje“. Pavel byl zvolen prezidentem v lednu 2023 a pětiletý mandát mu končí v březnu 2028; podle Ústavy může být tatáž osoba zvolena prezidentem nanejvýš dvakrát po sobě. Současný prezident dříve uváděl, že do funkce šel s ambicí odsloužit jedno období a doufal, že se objeví někdo další, koho by rád podpořil. Nyní však variantu svého druhého mandátu ponechává otevřenou.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)